

VAN DE REDAKTIE ...

Wij zoeken :

Kranteknipsels, fotomateriaal, pamfletten enz...

i.v.m. gemeenteraadsverkiezingen te Haaltert (vóóroorlogse periode)

Na inzage wordt alles terugbezorgd.

Nog in voorraad :

INDICES OP DE STATEN VAN GOED VAN HAALTERT EN KERKSKEN

door J. De Brouwer

2 delen - 350 blz.

Prijs : 500 fr.

rek.nr. 439-5083061-63 Heemkundige Kring Haaltert.

Hernieuwing lidmaatschap !!!

Het gewone lidmaatschapsbedrag werd behouden op 200 fr.

Steunend lid kan je reeds worden vanaf 300 fr.

Stel niet uit, doe het onmiddellijk, zo mis je geen enkel nummer van onze publicaties.

Gebruik bij voorkeur bijgevoegd formulier. En wat dacht je van een presentje aan een vriend ? Een lidmaatschap van de Heemkring ?

Ongeveer 100 blz. informatie over uw dorp voor slechts 200 fr.

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN TE KERKSKEN

Bij de stichting van België in 1830 telde Kerksken ongeveer 1.000 inwoners. In 1836 waren er 1289. De gemeente had recht op 9 raadsleden waaronder Burgemeester en 2 schepenen. Zoals nu nog gebeurden de verkiezingen elke 6 jaar. De helft van de raadsleden werden tussentijds vervangen maar ook benoemd voor 6 jaar.

Uitslag der verkiezingen van 27 oktober 1830

HENDRICKX Lodewijk Anselmus Burgemeester

Geboren te Okegem op 30 december 1785 (45j)

Landbouwer Wedde 85 guld.

Raadslid van 1812 tot 1830. Burgemeester vanaf 1830

Morele evaluatie : Opinions politiques bonnes, a peu de talents, assez actif, bonne conduite, aimé par ses administrés.

PRAET Louis, Schepen met een wedde van 21 guld.

Geboren te Kerksken op 25 maart 1784 (46j.) Landbouwer

Zoon van Petrus Praet en Anna Francisca de Saedeleer (Herzele)
gehuwd op 17 juli 1766

ROELANDT Bernard, Schepen met een wedde van 21 gulden

Geboren te Kerksken op 2 augustus 1779 (51 j.)

Accoucheur of Vroedmeester (Aanvaarding te Gent 2 maart 1819(1)

Zoon van Roelandt Egidius en Anna Catharina Schotte (St.Lievens E.)

Deze Roelandt Egidius was vroeger in 1e huwelijk gehuwd met Maria Anna Lauwereys van Haaltert, die overleed op 16 februari 1771 en in 2e huwelijk met Maria Susanna Van der Stock van Denderhoutem die overleed op 19 oktober 1775. Bernardus was zo de jongste van 9 kinderen.

Deze werd vervangen door ROELANDT Etienne Jean, landbouwer, gekozen op 2 mei 1834.

MILO Désiré Jean. Secretaris met een wedde van 170 guld.

Geboren te Ninove. Benoemd op 23 november 1830.

Deze werd vervangen door VAN MELDERT Gustave. Geboren in Ninove.

Gekozen op 7 december 1835. Beroep : Ecrivain (2)

VAN DER SMESSEN Donatus. Ontvanger met een wedde van 50 - 80 guld.

Geboren in Ressegem op 31 augustus 1795.

Gekozen op 29 december 1830. Beroep : Herbergier.
Woonde op de Driehoek.

Verkiezingen van 14 juli 1836

HENDRICKX Lodewijk Anselmus-Burgemeester.

SCHEERLINCK Petrus. Landbouwer. Raadslid van 1812 tot 1830.

Geboren te Kerksken.

COPPENS Nicasius. Handelaar. Schepen van 1823 tot 1830.

Geboren te Kerksken op 11 januari 1786

Zoon van Coppens Franciscus van Haaltert en van
Adriana van der Waerden van Kerksken.

WIJNENDAEL Jan Bapt. Koster, Schepen van 1830 tot 1830.

Geboren te Aalst.

RINGOT Jan Bapt. Accoucheur of Vroedmeester.

Geboren te Kerksken op 26 mei 1791

Zoon van Henri Ringot van Ath en Florentia De Meyer (Haaltert)

VAN DER SMISSEN Constant. Molenaar.

Geboren te Ressegem op 27 juli 1793

Raadslid sinds 6 jaar.

DE GRAEVE Egidius

TAELEMAN Martin

ROELANDT Jan Bapt.

In 1844 werden verkozen :

Hendrickx Louis Anselme-Burgemeester

D'Hondt Ferdinand-Schepen

Van der Smessen Constant -Schepen

Van Meldert Gustaaf-Secretaris (werd later Burgemeester te Haaltert)(2)

Van der Smessen Donat-Ontvanger

Stockman Pierre. Veldwachter vanaf 21 augustus 1812.

Bron : R.A. Beveren-Waas

R. LIEVENS

(1) Almanak van 1820

(2) Zie mededelingen Heemkring Haaltert jg. 8 nr. 1 blz. 1 e.v.

NIEUWE ZONDAGSSCHOLEN TE HELDERGEM

In het jaar 1905 werden de zondagsscholen van Helderger, gekend en erkend om hun degelijk onderwijs, aanvaard als scholen voor volwassenen door de gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen.

De Pastoor werd als bestuurder van de beide scholen aangesteld en stond in voor het godsdienstonderricht. De overige bijlessen werden enerzijds bij de jongens gegeven door meester Jozef Corten, onderwijzer in de gemeentelijke jongensschool, en twee gediplomeerde zusters uit het klooster zorgden anderzijds voor het onderwijs van de meisjes. De bezoldiging bedroeg 25 frank per jaar en per persoon. Het onderwijs voor de jongens ving aan na de voornaamste H. Mis en duurde 95 minuten. De lessen voor de meisjes waren gesplitst in twee perioden. De eerste begon na de Hoogmis en duurde 75 minuten en het tweede gedeelte na de vespers gedurende 45 minuten. Het onderricht werd steeds op zon- en feestdagen gegeven, uitgezonderd op de eerste zondag van de maand, want deze voormiddag bleef voorbehouden voor de leden van de Congregatie der Xaverianen. Na het lof voor de meisjes van de Congregatie, vervielen eveneens de lesuren. De duur van het bijlessenpakket bedroeg, gespreid over een termijn van 1 jaar, voor de jongens 75 uur en voor de meisjes 100 uur. De Heer Pastoor vond dat er onder geen enkel voorwendsel les mocht gegeven worden tijdens het lof. Wanneer het gebeurde dat het lof niet plaatsvond, (wat zeker tegen de geest van de H. Kerk was en door de Kerkfabriek moest worden afgekeurd, schrijft Pastoor Bonner), wist men uit ervaring dat, wanneer het onderricht toch gegeven werd, er altijd meisjes afwezig waren.

Tot slot schrijft de Pastoor dat, alhoewel de zusters en de onderwijzer voor hun prestaties door de Heer Gouverneur vergoed werden, hij zelf ook in de toekomst bestuurder van de zondagsscholen hoopte te blijven.

In het begin van de jaren twintig sloot de zondagsschool definitief haar deuren.

Bron : Kerkarchief Helderger

De Troyer Roger

HERINNERINGEN

Zondagsschool te Heldergem in 1919

1e rij van links naar rechts : Zuster Leonce, De Pril Maria ;
Gossye Leopoldine, Platteau Maria, Baeyens Leonia, De Leeuw
Huberta, Pevernagie Rachel, Groebbens Maria, Schouppe Rachel,
De Cooman Rachel en Temmerman Emelie.

2e rij van links naar rechts : De Wetter Elodie, Temmerman Victorine
Maesschalck Valentina, D'Hondt Elisa, Van Liedekerke Elodie
De Pauw Bertha, Groebbens Margaretha, Schouppe Pauline,
D'Hoker Rachel en Van Liedekerke Julie.

3e rij van links naar rechts : Van Durme Leontine, Pardaens Bertha,
Lievens Bertha, Pardaens Rachel, D'Haeseleer Helena, Van De
Wiele Romanie, Matthijs Celina, Hespeels Elodie, Groebbens Maria
en Van Durme Rachel.

Zuster Leonce was één van de twee gediplomeerde zusters die de meisjes
in de zondagsschool onderwezen. Het onderricht werd gegeven in een
schoollokaal van het klooster en de leeftijd speelde geen rol. Lezen,
schrijven en rekenen stonden in de voormiddag op het programma en in de
namiddag waren er andere activiteiten, onder andere zingen en voordragen.

Deze foto werd genomen in 1919 en de leeftijd van de meisjes varieerde
tussen 16 en 21 jaar.

De Troyer Roger.

ONZE STREEKTAAL ONDER DE LOEP (3)

Vele A-N-substantieven met korte klank krijgen in het dialect een verlengstuk.

vod-vodde, pad-padde,

bel-belle, el-elle, gal-galle, hel-helle, pel-pelle, pil-pille,

rol-rolle, val-valle, wol-wolle, spil-spille, schil-schelle,

kan-kenne, kin-kinne, non-nonne, pan-penne, pin-pinne, ren-renne,

ton-tonne, spon-sponne,

kar-kerre, ster-sterre, hor-horre,

kom-kimme, brug-brigge.

Merk daarbij op dat :

1. haast alle A-N-woorden eindigen op d-l-n of r
2. het alleen om vrouwelijke substantieven gaat ("stad" is in ons dialect onzijdig, " 't stad", en "spar" is wel mannelijk maar wordt als vrouwelijk aangevoeld).

ONZE STREEKTAAL

Hoe de Haalternaar zijn evennaaste, al dan niet in zijn (haar) bijzijn, soms betitelt :

Mannen

Mekkes

Kwiebis

Teppen

Droeve pikaar

Zeventiejen

Kloddemaan

Krapil

Spiejetiejer

Eirtefretter

Krawwer

Stinker

Sjamfoeter

Krotter

Dremmer

Lange Zwikzwak

Zotte bezze

Lerre

Vrouwen

Teekla

Bogozzje

Trit

Franke Tik

Kanelje

Pinne

Vêg

Sjik

Ros

Pekelteef

Kween

Dikke Molle

Loë Wanne

Bliejetkaas

Vloug

Dikke Machochel

Bloër

Woutj'n
Smèjerlap
Pezewever
Broewelèjer
Stekene Zot
Snotnees
Maafrotter
Zougemaan
Kalipsis
Vies Oër
Kwisjkoëter
Troet'n
Sikkelèjer
Benaschouëter
Lesj
Liejelekord
Kelj'n
Loebas
Kledd'n
Stiejenezel
Foefelèjer
Pottepee
Kenojben
Onoeëzelekloeët
Filoe
Pasjakroet
Toot'ntrekker
Kreft
Parettemouker
Kilo
Verroëkodde
Toëterèjer

Ou Doeës
Zot Gezicht
Moenk
Voulj Ploëster
Zotte Kit
Kloddepoep
Zotte Kont
Mouger Scherre

DIALECTWOORDEN die geleidelijk uit de omgangstaal verdwijnen
(of reeds verdwenen zijn).

Amst (smaak van bedorven vlees)	Bessomgèldj (door schoonmaakster gevonden)
Bewèrp (erf) Denderhoutem	Klètter (vloek)
Kattenanse (omgang)	Tèkkelink (vink op stoppelen gevangen)
Fatik (ongeluk)	Kniesj'n (graantjes nog in omhunsel)
Sniwweken (beetje) Kerksken	Kernousjt (scherpe vuist)
Outjlatr'n (uitwarmen)	Aflouzj'n (afpingelen)
Voogd liggen (braak liggen)	Gèldj (gesneden zoog)
Schoffier'n (afloeren)	Oesjvlek (hoofdkaas)
Ontagen (drachtig zijn)	Verdemmeleerd (geschonden)
Beloeëpen (enigszins bevroren)	Doezj'neer'n (tobben)
Bezeerd (geschonden)	Troesjel'n (dralen)
Moenk (stuurse vrouw)	Verbrossel'n (verbrodden)
Mee riezje (met moeite, hoop en al)	Geschalotterd (geschonden)
Onz' maan'n (ouders)	
(N)evelmond (hazelip)	
Kesjer (paardevoerman)	
Boëndevraa (wervelwind)	
Vemmeken (beetje, overschot)	
Zjiejekstik (beerstuk)	
Laar (stuk hard vlees)	
Kriëezetee (accordeon)	
Achterwoëres (bakel, vroedvrouw)	
Overtouëd (onlangs)	
Dorres (daarjuist)	
Doesj (ketel)	
Bogozzje (opschepper)	
Schaan (hesp schrobben)	
Schippes (verdwenen)	
Oëvouël (aambeeld)	
Gesdojker (stront)	
Bras (warm diereneten)	
Langen (stelen)	
Touëferèjer (allesmaker)	
Prouëzouë (meststof nog in de grond)	
Kasjiejem (pree, loon)	
Vindiejel (1/8 kg)	

Gilbert Redant

SPAANSE SOLDATEN MOLESTEREN ONZE BURGERS IN 1622 TE DENDERHOUTEM

Om de juiste toedracht der feiten beter te vatten lijkt het ons nuttig het tijds-klimaat in onze gewesten beknopt weer te geven.

Decennia lang had de Spaanse vorst, Filips de II°, naar "zijn" Nederlanden grote kontingenten soldaten gestuurd om de opstekende ketterijen met militair geweld en meedogenloze wreedheid de kop in te drukken. Deze opzet van de koning slaagde slechts gedeeltelijk, nl. alleen in de Zuidelijke Nederlanden, want in het Noorden drong de nieuwe lutherse leer gestadig sneller door en kon daar niet meer gestuit worden. Holland zou eeuwenlang overwegend lutheraans blijven.

Mensen uit onze kontreien die het protestantisme genegen waren onder-vonden snel aan den lijve dat ze weinig keus hadden : ofwel dit land verlaten - wat velen deden - ofwel braafjes afwachten en vooral niemand provoceren !

Wegens de dreigende invloed van de ketterse noorderbuur bleef de Spaanse bezetting hier heel lang duren. Zij was bovendien buitenmate ongelukkig voor onze bevolking. In tal van huizen moesten Spaanse soldaten logies krijgen, d.i. inwoon én kost ; daar bovenop dienden onze brave burgers nog een bepaalde som aan deze soldaten uit te keren. Dit omdat de soldaten niet of veel te laattijdig hun soldij ontvingen. De verschrikkelijke gevolgen van deze wantoestand laten zich zo raden : de ene schandelijke plundering volgde op de andere ; allerlei molestaties waren schering en inslag ... Onze weerloze bevolking stond machteloos tegenover deze benden ongedisciplineerde vreemde soldateska. Tot overmaat van ramp was er de onoverkomelijke taalbarrière. Voeg daarbij de vreselijke naweeën van de pest-epidemie die ons dorp op het einde van de XVI° eeuw van een bevolking van 1665 op 275 deed terugvallen.(1)

Onze Voorzitter, Dr. Lievens R. noteerde te Aalst (2) een lijst van burgers die te lijden hadden van de Spanjaarden in het jaar 1622.

-----

(1) J. De Brouwer in "Het Land van Aalst" ; jg. 1975, p. 163.

(2) Stadsarchief te Aalst, bundel nr. 2197.

Hun namen volgen hier

Declaratie van de prochie van Denderauthem te weten de insetenen der selve prochie van het groot extorsatie & tghelt ghegeven thebben aen de Spanjaerden van het regiment van don Olivero N... ghelogeert inder selve prochie op den XXVII° december 1622.

Eerst Synken Scraeven op haren eedt in handen van den Hoochbailliu ghedaen als dat sij heeft ghegeven in ghelde nar dat sij gedreecht was het vier in haer huys ghesteken te worden, de somme van acht guldens min eenen stuyver VIII gl. min lst.

Pieter Beeckman fs Adriaen verclaert up ghelijcken eedt ghegeven thebben aende selve Spaenjaers nar seer ghesmeten gehweest thebben ende sijn huysfrau oock de somme van acht gulden VIII gl.

Pieter Lievens fs Joos verclaert up ghelijcken eedt ghegeven thebben aen de selve Spaenjaers boven de costen mitschaders d'aver van de perden de somme van drij guldens en ses groote III gl.VI gr.

Jacques de Meyere fs Cornelis verclaert up ghelijcken eedt ghegeven thebben aen de selve Spaenjaers de somme van twee guldens boven de cost.

Gillis Guens fs Gillis verclaert up eedt in handen van bovenschreven hoochbailliu ghedaen dat hij heeft moeten gheven aen de bovenschreven Spaenjaers sijne soldaten boven de montcost de somme van Thien guldens.

Pieter Guens fs Gillis verclaert up ghelijcken eedt ghegeven thebben aen de selve soldaten Spaenjaers boven de montkosten de somme van 35 stuyvers.

Cornelis Moocke fs Prs Burgem. der selve Prochie verclaert up den eet die hij heeft gehdaen ten aencoemste van als hij burgem. gecoosen was in het vermaecken van den eedt, als dat hij heeft ghegeven boven de montkosten van de selve Spaenjaers de somme van schellinghen.

Jaspart Moocke fs Amandts schepenen der selve prochie verclaert up eet die hij in handen van den prince heeft ghedaen dat hij heeft gheven aen de selve soldaten Spaenjaers boven de montkosten van de selve de somme van sesendertig stuyvers.

Gillis Eeman fs Jans schepenen der selve prochie verclaert up den selven eet in handen van de prince ghedaen als dat hij heeft moeten geven aen de selve Spaenjaers sijne soldaten boven de montkosten ende hem ghedreycht met messen te steecken de somme van drie guldens 19 stuyvers.

Eloy Perman fs Jans verclaert up ghelijcken eet als dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers boven de montkosten van de selve soldaten de somme van eenendertig stuyvers.

Jacob van Schandewille fs Prs verclaert up ghelijcken eet als dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers boven de montkosten in ghelden de somme van vijf guldens.

Joos Daems fs Gheeraerts verclaert up ghelijcken eet als dat hij heeft moeten aen sijne soldaten Spaenjaerden nar hem ghedreycht thebben te comen verbranden al dat hij in sijn huys hadde boven de montkosten van de selve soldaten de somme van vijfthien stuyvers.

Adriaen van de Paelt fs Ghijsbrecht verclaert up ghelijcken eet als dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers boven haeren montkosten in ghelde de somme van vier guldens.

Pieter Raes fs Jans verclaert up sijnen eet als dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers boven hare montkosten in ghelde de somme van drij gulden min acht stuyvers.

Gillis Callebaut fs Willems verclaert up den eedt die hij heeft ghedaen int aencommen van dat hij schepenen wiert dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers boven hare montkosten in ghelde de somme van drij gulden en veerthien stuyvers.

Cornelis Callebaut fs Jans verclaert up ghelijcken eedt als dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers boven hare montkosten in ghelde de somme van twee guldens.

Adriaen Kieckens fs Adriaens verclaert up ghelijcken eedt als dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers boven hare montkosten de somme van zes guldens en halve. VI gl. X st.

Cornelis Coppens fs Adriaens verclaert up ghelijcken eedt als dat sijn soldaten Spaenjaers hebben genomen eenen hamer om te slaen tot alder-tijt dat hij heeft moeten gheven in ghelde de somme van 4 gls 16 st.

Joos van der Straten fs Davits verclaert up sijnen eedt als dat hij

heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers boven hare montkosten in ghelde de somme van vierentwintich stuyvers.

Ghijsbrecht van der Paelt fs Adriaens verclaert up ghelijcken eedt al dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers in ghelde de somme van twee guldens twee stuyvers.

Cornelis Guens fs Gillis verclaert up ghelijcken eedt als dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers in ghelde boven hare montkosten de somme van twee guldens en zeven stuyvers en halve.

Pieter Mullaert fs Gillis verclaert up ghelijcken eedt als dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten Spaenjaers in ghelde boven hare montkosten de somme van vierentwintich stuyvers ende grotelijcx geslaghen.

Joos Soncke fs Prs verclaert up ghelijcken eedt als dat hij heeft moeten gheven aen sijne soldaten in ghelde boven de montkosten de somme van eenentwintich stuyvers.

Aldus wettelijck ghedaen ende ghehoort present meyer, Burgem. & Schepenen inde absentie van ons'en greffier van den Lande van Rootseleer. Jaer en data als boven binnen de prochie van Denderauthem.

E. Huylebroek.

DE PAROCHIE TERJODEN (6)

Ten gevolge van de aanslepende tegenstrijdige wensen en betrachtingen hunner parochianen in de genoemde wijken, verdachten de betrokken pastoors en hun naaste medewerkers -zo geestelijke als wereldlijke- er de eerste herder van St.-Jozefsparochie van Terjoden van, hiervan de aanstichter te zijn. De aan pastoor De Paep toevertrouwde kudde integendeel stond -althans die eerste jaren- vol enthousiasme in blok achter hem. Op hen kon hij rekenen, de ijverige pastoor, want ijverig was hij, dat moest wel. Niet alleen het dagelijkse pastorale werk moest gewoon doorgaan, de verschillende pastorale werken, ook deze met een sociaal aspekt, moesten van de grond komen. Onderwijs en opvang van de jeugd moesten verzekerd en verbeterd, waar de inwoners reeds zolang op aandrongen.

- Samen met de toen nog alleenstaande onderwijzer, Jozef Verleysen, werd van meetafaan gestart met de zondagsschool. Al degenen die reeds hun eerste communie deden (van 11 jaar), ook diegenen die reeds de school verlieten en werkten werden er verwacht. Ze van de straat houden en naschoolse vorming zijn het doel. Strikt gescheiden, zoals voor die tijd gebruikelijk, is de zondagsschool voor de jongens na de hoogmis van 8u30. Na de vespers van 14 uur werden alle deftige meisjes geacht te komen. (Zie foto)

- Voor de jonge dochters wordt de Congregatie gesticht. Voorzitster wordt Melanie De Vos. Ze woonde op een hoefetje dat stond op de linkerhoek gevormd door Ninovestraat en Driesstraat.

- Op zondag 24 juni is er geen zondagsschool, dan gaat voor 't eerst de grote processie uit met het H. Sacrament. Een heel gebeuren voor de wijk. De week tevoren had de pastoor nog enige twijfel omtrent het daarmee klaarkomen. Men kwam klaar. Dertig lantaarnen werden ter beschikking gesteld. De mannen -laat ons zeggen : notabelen van de wijk- die er financieel bijkonden, en het op prijs stelden het H. Sacrament te mogen vergezellen, konden die eer en het eigendomsrecht van een processielantaarn verwerven mits betaling van 6 of 7 fr. De processieweg werd uitgestippeld "langs de Ninovebaan tot over de ijzeren weg, vandaar langs de Kasseide (huidige Krakeelstraat) naar de statie om weder te keren naar de kerk langs de Geraardsbergse Steenweg."

- De Onderlinge Bijstand en Pensioenkas van Terjoden worden gesticht op zondag 7 oktober 1906, een halfuur na de hoogmis, in de gemeenteschool. (later jongensschool).

Iets van zijn werking vernemen we wanneer we lezen dat op zondag 6 januari 1907 de pastoor van op de predikstoel meedeelt dat er de volgende zondag uitdeling zal zijn van sergieën (dekens). Dit werd ook in de school aan de leerlingen meegedeeld. De uitdeling vindt dan ook plaats de daaropvolgende zondag 13 januari, om 4 uur, door notaris De Saedeleer. (waarschijnlijk plaatselijke voorzitter). Dit en de brooddeling aan de armen die reeds de eerste week van zijn aanstelling plaats had, laten vermoeden hoe behoeftig sommige gezinnen toen waren.

- Vooral in een kerk van toen hoorden er enkele heiligenbeelden. Minstens een paar moeten er reeds geweest zijn, maar nog enkele nieuwe beelden worden door parochianen geschonken. Wijding van deze en sermoen door Z.E.W. Heer deken van Aalst hebben plaats op zondag 23 december om 2 uur. Te dezer gelegenheid zou er een stoet gevormd worden en er wordt om bevlagging gevraagd.

Orde van de stoet

=====

1. Kruis
2. Onderlingen Bijstand - Erembodegem - met standaard.
3. Onderlingen Bijstand - Terjoden - standaard St.-Pieter.
4. H. Rochus (Eduard Coppens)
5. H. Joseph (Otoy Alf. Jos)
6. H. Hart van Jezus (Coppens Eduard)
7. Muziek van Erembodegem met ereleden.
8. Vijf blijde mysterieën.
9. H.Barbara - Ghysen Delphine, Anckaert Rosine, Van Den Spiegel
Malvine, Marie Vertongen, Van Der Niepen Florence.
10. Droevige mysterieën.
11. O.L.Vrouw van Lourdes : Otoy Emma, De Bouck Elodie, Otoy Louise
Wellekens Clarisse.
12. Congregatie.
13. Gloriense mysterieën.
14. O.L.Vrouw van het H. Hart (Philips Elodie).
15. Geestelijkheid, Kerkraad, Overheden.

We vermoeden dat naam tussen haakjes achter een genoemd beeld ook deze van de schenker of schenkster is. We vinden in ieder geval die naam terug, en soms ook nog deze van aanverwanten, bij de namen der dragers verder genoemd voor dat beeld.

Het valt ons op dat men vanuit Erembodegem dan nog volop deelneemt aan de festiviteiten op de wijk. Het zal veranderen.

- Het genootschap van de H. Barbara, patrones van de Goede dood, wordt gesticht op 1 juli 1906. Het vervult een godsdienstige en sociale rol in de gemeenschap, terug te vinden in de acht standregelen. We geven of vatten de meest inhoudelijke samen. Art. I Het doel van het Broederschap is tweevoudig : ten eerste : voor de levende leden de machtige bescherming der H. Barbara te bekomen en wel bijzonderlijk in het uur hunner dood ; ten tweede : de overledenen ter hulp te komen door vurige gebeden en indien zulks nodig is door het verschaffen ener godsdienstige begraafing. "Er weze aan toegevoegd dat het niet enkel de betaling van de begrafenisdienst betrof, maar ook de "lichter" of doodskist. De bestelling van deze laatste gebeurde beurtelings bij de Wwe Huylebrouck en Benoit Coppens. De prijs bedroeg gewoonlijk 9 fr. Art. II Dienvolgens zal jaarlijks plechtig gevierd worden in de kerk van Terjoden, de feestdag der H. Barbara (4 december) en zal de volgende dag een solemneel jaargetijde gezongen worden voor de leden dat jaar gestorven.

Samenvattend Art. III en IV konden lid worden : allen, zonder onderscheid van leeftijd, mits de aangeslotene beneden de eerste communie wekelijks één centiem of jaarlijks vijftig centiem bijdragen. De leden boven de eerste communie wekelijks elk twee centiem of jaarlijks eenen frank. In een gezin moest dus wel voor ieder lid ervan worden betaald wilde men alles voorzien.

Art. V Buiten de geestelijke voordelen zullen de leden genieten : onder de eerste communie, na hun overlijden zullen zij begraven worden met een Engelenmis om 7 uur ; boven de eerste communie met eenen plechtige lijkendienst om 7 1/2 uur.

Art. VI en VIII samenvattend : Voor leden die geen gebruik wenssen te maken van het voorrecht in art. V zal zohaast mogelijk, na hunne begraafing een nadienst geschieden ten koste van het Broederschap. Ze worden met dankbaarheid als beschermheren in het Broederschap opgenomen en zijn deelachtig aan de voordelen opgenomen in art. V.

Art. VII Betreft diegenen die ten laatste op 31 december hun lidgeld niet volledig hebben betaald en hierdoor hun rechten verliezen. Ze kunnen later wel opnieuw lid worden tegen de gekende voorwaarden. Ieveraarsters die de lidgelden ophaalden waren Delphine De Bruyn en Emma Nelis.

- Omstreeks 1879 bestond er reeds een wijkschool op Terjoden. Deze had echter het einde van 1884 niet gehaald. In 1899 besloot de gemeente opnieuw een gemengde lagere gemeenteschool op te richten. Deze werd geopend in oktober 1900. Gemengd, voor alle leeftijden, met slechts één onderwijzer, moesten de ouders noodgedwongen voor hun meisjes ergens in de omliggende gemeenten een schoolonderkomen zoeken. (1) Het was dan ook een van de grote bekommernissen van de pastoor om ook in Terjoden een school speciaal voor de meisjes te krijgen. Hij wendde zich hiertoe tot de E.W.Zusters Penitenten te Opbrakel. In de loop van 1907 kreeg hij alles voor elkaar. Het schoolke werd een oud, laag, lang huisje dat een beetje weg stond van de straat langs de Haantjesweg, een wegelke net bij het begin van de Ninovestraat dat over het terrein liep van het huidige patronaat. Het werd later meer naar rechts verlegd, waar het nog steeds te vinden is. Of dit huisje ook de allereerste woonplaats der zusters was weten we niet, de pastoor zou later voor beter zorgen. Hij moet zich nogmaals gelukkig gevoeld hebben toen hij in de week van zondag 22 naar zaterdag 28 september schreef :

"Donderdag zullen de Eerwaarde Zusters toekomen 12 of 2 uren - huizen bevlagen - statie - pastorij." Ze zijn met twee zusters : de latere moeder Casilde en zuster Mathilde. De eerste, in de wereld Rasoc Van De Weghe afkomstig van Haaltert. Later zou daar nog zuster Pascal bijkomen die in de jongensschool nog een tijd les zou geven aan de jongsten. De pastoor, een ingoed mens, zorgde ervoor dat de minder gegoede leerlingen in de winter 's middags soep bedeed kregen ; de stevige bonen- of grofgesneden groentesoep bereid door de moederlijke pastoorsmeid, Alice. Ze lepelden ze uit met grote ronde vertinde lepels, staande rond eenzelfde aarden teil.

Einde 1906 maakt de pastoor de som van leven en dood in zijn parochie : 10 overlijdens en 29 geboorten. Wanneer hij dit doet eind 1907 werden het 16 overlijdens waarvan 12 volwassenen en 4 kinderen ; 42 geboorten en 15 huwelijken. Dat jaar hebben 12 jongens en 8 meisjes hun eerste H. Communie gedaan.

Nieuwe generaties treden aan. Wat school en onderwijs betreft veranderen ook daar mening en betrachtning volgens gewijzigde tijd en omstandigheden. Ter illustratie een beetje cynisch.

Begrijpelijk heeft Adolf Temmerman zich sterk geweerd voor aansluiting bij Terjoden. Zijn zonen hoefden maar de voordeur te openen en de straat over te lopen om in de jongensschool van Terjoden te zijn. Vanzelfsprekend vertrouwt hij ze daar toe aan meester Jozef Verleysen.

Had Nathalie zijn echtgenote nooit zo zwaar opgenomen dan haar Adolf ? Feit is dat, toen de dochters ouder werden, ze verkozen in Haaltert school te lopen waar er toch meer studiejaren waren.

In 't voorbijgaan pikten ze de jongere kinderen op uit gezin van dokter de Made.

In de familie De Ryck, zo verkleefd aan Haaltert, ging het niet anders. De mannen bleven trouwe kerkgangers in Haaltert. Hun vrouwen, van elders afkomstig, verkozen meestal de kortere en betere weg naar de kerk van Terjoden. Er was ook nog Philemon de Ryck neef van de oudere kinderloze Philemon De Ryck, de kopman van tēgen pititielijsten. Philemon - de jongere - had zijn vrouw gevonden op Terjoden. Louis was even verknocht aan Terjoden als Mong aan Haaltert. Ze kregen alleen maar dochters, dus...

die bezochten de meisjesschool van Terjoden - op een paar na, dan nog als enigen. Zo gaat dat ! Waar maken wij, mensen, ons toch druk om ?

M. De Waegeneer-Temmerman

- (1) Brochure Half-Eeuwfeest van de St.-Jozefparochie te Terjoden en Geschiedenis van Erembodegem door J. De Brouwer blz. 86.
Het overige parochiale register en mondelinge mededelingen.

E.H. Pastoor Petrus De Paep en meester Jozef Verleysen poseren met de hun toevertrouwde jeugd. We menen dat het hier gaat om de zondags-school wegens het opmerkelijk verschil in leeftijd van de jongens. Op de eerste, ook nog op de tweede rij hebben sommigen een bolhoed bij. Dat betekent dat ze dat jaar hun Eerste Communie gedaan hebben. Het was de mode van die tijd daar waar de ouders het zich konden veroorloven. Het was natuurlijk niet uitzonderlijk dat oudere broers dezelfde hoed hadden gebruikt toen dezelfde plechtige gelegenheid hun te beurt was gevallen. We konden enkele namen van de geportretteerden achterhalen.

Eerste rij van links naar rechts :

1e De Nil Jan Bt. °1898 of Amandus (van chamfoeskes)

2e Coppens Jan Bt. °1901 (Mèjetns zjang)

3e - 4e - 5e ?

6e Muylaert Victor °1903

7e Adam Victor °1902-7 mei of Louis ° 1905

8e of midden : De Bruyn Remie °1899

9e Lobijn Louis - 10e en 11e ?

12e Mertens Alfons ? (ploeger)

13e Mertens Emiel ° 1899 of 1900

Tweede rij van links naar rechts :

1e De Nil-Albert ? (van Chamfoeskes)

2e Huylebroeck Alfons, Jozef of Raymond (van Riekes) 3e ?

4e De Slagmulder Frans °1901 - 21 november (slaggers)

5e - 6e - 7e ?

8e Van Der Steen Jozef °1898 of Remie (van pachters)

9e De Greve Emiel ? (markes miel) 10e ?

11e De Gendt Philemon ° 1899 - 30 december (van koben dikken)
of Celestinus ° 1897

12e Van Der Veken Frans of Alfons

Derde en laatste rij van links naar rechts

1e De Boitselier Karel ° 1892 - 9 december

2e - 3e - 4e - 5e ?

6e Van Der Veken Adolf of Frans mogelijk Petrus Van Mulders.

7e - 8e ?

9e Renneboog Remie of Viktorinus ° 1896

10e Cyriel Wellekens ° 1896 (van manderrens)

11e Van Bever Gustaaf ° 1893 - 20 januari (Bollens Staaf).

HAALTERTSE KEURLINGEN IN 1703

Eind 17° en begin 18° eeuw waren onstabiele tijden voor onze gewesten. De Franse heersers eisten heel wat krijgsbelastingen van de inwoners. Zo komt het dat de Haaltertse bevolking geen huur van kerkgoederen meer kon betalen "uyt consideratie van de troubelen van oorloghe"(1) Naast de "inleveringspolitiek" werden eveneens manschappen ingezet om de vijandelijke troepen te stuiten.

Op 17 augustus ontving Meyer Jan Van den Steene een schrijven van de "Ghedeputeerden van de twee steden inde Lande van Aelst(2) i.v.m de levering van 16 Haaltertse keurlingen(3).

Het betrof hier een gedeelte van de groep van "500 pioniers" die aan de rivieren, o.a. de Durme, dienden te werken om de vijandelijke invasie in het Land van Waes te beletten.

Er werd aangestipt dat de uitgekozen personen "moeten sijn van behoorlijcke grootte en bequamen ouderdom om hunnen dienst behoerlijck te connen volbringhen".

De manschappen werden verwacht te Aalst op 19 augustus om 17u, de helft voorzien van spade en bijl, de andere helft met spade en houtmes.

Volgende dorpingen werden gevorderd voor een dagvergoeding van 11st.

Passchier Rijdant met schup en bijl

Adriaen Rijdant met haeghmes

Adriaen Steenhaut met haeghmes

Pieter D'Haese met haemes

Anton Seminck met bijl

Joos Van den Steene met bijl

Jasper Rijdant met haemes

Niclaes van Sinay met bijl

Jan Lievens met haemes

Pieter Lievens met bijl

Pieter Van den Borre met bijl

Adriaen de Schrijver met bijl

Gillis van Impe met haemes

Joos Rijdant met haemes

-----
(1) Albert Van den Bruelle-Geschiedenis van Haaltert-deel 1,blz 134

(2) Het betreft hier de steden Aalst en Geraardsbergen.

(3) RAG-bundel Land van Rotselaer n° 362

WAT WERD EN BEHANDELD IN DE 4 NUMMERS (8e jg. - 1988) ?

=====

D E N D E R H O U T E M

- Huylebroeck E.
- Ringsteken te paard Nr. 1
  - Nalatenschap Notaris Ch.De Winter Nr. 2
  - Pachten en pachters tijdens Oud Regime Nr. 3
  - Spaanse soldaten molesteren onze burgers Nr. 4

H A A L T E R T

- De Loose W.
- Politieke perikelen 19e eeuw Nr. 1
  - Honderdjarigen in Gr.-Haaltert Nr. 2
  - Franse fusie in ons dorp 1683 Nr. 3
  - Haaltertse Keurlingen in 1703 Nr. 4
- Redant G.
- De Haaltertse Volkskring Nr. 2
  - Onze streektaal onder de loup(2) Nr. 3
  - Een Haaltertnaar als blikvanger (Broeder Denis) Nr. 3
  - Onze streektaal onder de loup(3) Nr. 4
- De Rycke Fr.
- Halletrut...Haaltert (oorsprong) Nr. 2

H E L D E R G E M

- De Troyer R.
- Fundatie pastoor Van Poucke 1770 Nr. 1
  - Honderdjarige A. Pardaens Nr. 3
  - Zondagsscholen Nr. 4
- Minnaert W.
- Gr.-Haaltert en de "Coupe" Nr. 2

K E R K S K E N

- Lievens R.
- Oude herbergen Nr. 2
  - Uit de Status Animarum Nr. 3
- Temmerman P.
- Pastoor M. Van Eesbeeck Nr. 1

T E R J O D E N

De Waegeneer-Temmerman A.	- Parochie Terjoden (4)	Nr. 1
	- Parochie Terjoden (5)	Nr. 3

Wetenswaardigheden

=====

- Haaltert - Drieling in 1808	Nr. 2
- Denderhoutem - ongewoon overlijden in 1833	Nr. 4

Herinneringen

=====

- Haaltert - Plechtige Communicanten in 1936	Nr. 2
- Kerksken - Kerkskenaren in Frankrijk in 1917	Nr. 3
- Heldergem - Zondagsscholen in 1919	Nr. 4

=====

*Aan al onze leden
en hun familie*

*onze oprechte wensen
voor 1989*